

*Výbor pre dopravu a cestovný ruch
predsedníčka*

23.01.2024

pán Johan Van Overtveldt
predseda
Výbor pre rozpočet
BRUSEL

Vec: **Stanovisko k usmerneniam pre rozpočet na rok 2025 – oddiel III
(2023/2220(BUI))**Vážený pán predseda,

v rámci uvedeného postupu bol Výbor pre dopravu a cestovný ruch požiadaný o predloženie stanoviska Vášmu výboru. Výbor sa na svojej schôdzi 29. novembra 2023 rozhodol predložiť toto stanovisko vo forme listu.

Výbor pre dopravu a cestovný ruch preskúmal uvedenú otázku na svojej schôdzi 23. januára 2024. Na tejto schôdzi¹ sa rozhodol vyzvať Výbor pre rozpočet, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, ďalej uvedené návrhy.

S úctou

(podpis) Karima Delli

¹ Prítomní na záverečnom hlasovaní: Karima Delli (predsedníčka), Andris Ameriks (podpredseda), Magdalena Adamovicz, Izaskun Bilbao Barandica, Ciarán Cuffe, Markus Ferber, Carlo Fidanza, Mario Furore, Isabel García Muñoz, Vlad Gheorghe, Roman Haider, Pär Holmgren, Elsi Katainen, Kateřina Konečná, Bogusław Liberadzki, Elżbieta Łukacijewska, Peter Lundgren, Marian-Jean Marinescu, Tilly Metz, Cláudia Monteiro de Aguiar, Caroline Nagtegaal, Ljudmila Novak, Philippe Olivier, Rovana Plumb, Tomasz Piotr Poręba, Bergur Løkke Rasmussen, Dominique Riquet, Dorien Rookmaker, Thomas Rudner, Vera Tax, Achille Variati, Petar Vitanov, Viola von Cramon-Taubadel (za Annu Deparnay-Grunenberga podľa článku 209 ods. 7), Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Lucia Vuolo.

NÁVRHY

Výbor pre dopravu a cestovný ruch vyzýva Výbor pre rozpočet, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

1. víta dohodu o pridružení Ukrajiny k programu Nástroja na prepájanie Európy (NPE), ktorá ukrajinským predkladateľom projektov umožňuje požiadať o financovanie z EÚ na projekty spoločného záujmu v oblasti dopravy, energetiky a digitálnych technológií, a tým ďalej zlepšovať prepojenosť Ukrajiny s jej susedmi v EÚ, ktorí podporujú jej integráciu do jednotného trhu EÚ, a podporovať rast, zamestnanosť a konkurencieschopnosť;
2. zdôrazňuje, že NPE – Doprava, ktorý zabezpečuje prepojený, bezpečný, inteligentný a udržateľný európsky dopravný systém a infraštruktúru, ako aj všetky nové priority Únie, je dôležitým nástrojom pre európske hospodárstvo a jednotný trh, a preto musí byť prioritou dostatočný finančný balík; v tejto súvislosti víta zvýšenie rozpočtu na NPE – Doprava v roku 2024 s cieľom posilniť dopravnú infraštruktúru, ale zdôrazňuje, že rozpočtový riadok NPE – Doprava sa musí ďalej výrazne zvýšiť, aby sa zohľadnili škrtý z predchádzajúcich rokov; všíma si obrovské investičné potreby v oblasti dekarbonizácie dopravy a pokračujúce zvyšovanie cien stavebných materiálov a surovín, čo má negatívny vplyv na nové projekty v oblasti dopravy a infraštruktúry; víta integráciu ukrajinských dopravných projektov a posilnenú vojenskú mobilitu; v tejto súvislosti zdôrazňuje kľúčovú prioritu dokončenia siete TEN-T a predĺženia jej koridorov na Ukrajinu, do Moldavska a do ďalších partnerských krajín vo východnom susedstve;
3. opakuje, že vzhľadom na nezákonnú a neodôvodnenú ruskú útočnú vojnu proti Ukrajine a drasticky rastúce bezpečnostné hrozby pre Úniu je rozpočet na vojenskú mobilitu potrebný viac ako kedykoľvek predtým; v tejto súvislosti víta zvýšenie na účely vojenskej mobility, ale vyzýva Komisiu, aby predložila udržateľné riešenie, ktoré presahuje rámec nástrojov núdzovej podpory; vyzýva na obnovenie celkového rozpočtu na vojenskú mobilitu na úrovni 6,5 miliardy EUR počas 7 rokov, ako sa pôvodne plánoval; vyzýva na zvýšenie kapacity infraštruktúry a optimalizáciu jej využívania na civilné aj vojenské účely; zdôrazňuje, že je potrebné vyvinúť ďalšie úsilie na identifikáciu úzkych miest vo fyzickej dopravnej infraštruktúre v členských štátoch a na zníženie medzier medzi TEN-T a vojenskými sieťami EÚ, a to aj zabezpečením finančných prostriedkov na podporu projektov dvojakého použitia v rámci nástroja vojenskej mobility pod NPE – Doprava; vyzýva, aby sa pozornosť zamerala na zabezpečenie najúčinniejšieho využívania infraštruktúry v prípade potreby presunu vojenských síl; požaduje preto primerané rozpočtové krytie, ktoré bude zodpovedať strategickým potrebám, zabezpečí vysokú odolnosť infraštruktúry a podporí technológie a prístup k energii tak, aby vojenské sily mohli vo veľmi krátkom čase presunúť značné kapacity, čo prispeje k dobre prepojenej sieti vojenskej mobility s kratším a bezpečnejším reakčným časom;
4. požaduje opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby financovanie európskych dopravných agentúr a spoločných podnikov zodpovedalo ich úrovni zodpovednosti;

5. oceňuje výsledok dosiahnutý v rámci projektu SESAR (Výskum manažmentu letovej prevádzky (ATM) jednotného európskeho neba (SES)) – t. j. technologického piliera iniciatívy Komisie SES – zameraného na modernizáciu ATM a vyzýva na zabezpečenie financovania, ktoré by zodpovedalo jej ambicióznemu programu;
6. všíma si vojenské letectvo v Európe, ktoré pôsobí v stovkách vojenských oblastí a na desiatkach vojenských letísk; poukazuje na to, že približne 30 % európskych vojenských letov sa riadi pravidlami všeobecnej letovej prevádzky, zatiaľ čo zvyšok predstavuje špeciálnu letovú prevádzku; pripomína, že vojenské lety sa vykonávajú zo širokej škály dôvodov, ako sú cvičné lety, národná bezpečnosť (vrátane uplatňovania zvrchovanosti nad vzdušným priestorom) a riadenie cezhraničných kríz; z tohto dôvodu zdôrazňuje, že rozsiahle vojenské zapojenie do riešení SESAR je mimoriadne dôležité na zabezpečenie toho, aby sa účinné vojenské misie a využívanie vzdušného priestoru mohli zosúladiť s inými spôsobmi využívania vzdušného priestoru v celej Európe;
7. vyzýva na kompenzáciu škrtu vo financovaní spoločného podniku pre čisté letectvo (CAJU), keďže zohráva kľúčovú úlohu pri znižovaní emisií CO₂ na cestujúceho z leteckej dopravy a pri zabezpečovaní dostatočného príspevku ku klimatickej neutralite do roku 2050;
8. zdôrazňuje osobitnú potrebu zabezpečiť správnu úroveň zdrojov pre Agentúru Európskej únie pre bezpečnosť letectva (EASA) s cieľom zaručiť vysokú úroveň bezpečnej a udržateľnej leteckej dopravy na celom svete a splniť ciele dekarbonizácie a zároveň čeliť okrem iného výzve týkajúcej sa certifikácie inovatívnych technológií a riešenia kritických situácií; oceňuje usmernenia, ktoré EASA poskytla odvetviu leteckej dopravy počas krízy spôsobenej pandémiou ochorenia COVID-19;
9. vyzýva na zvýšenie rozpočtu Európskej námornej bezpečnostnej agentúry (EMSA) s cieľom podporiť vykonávanie novoprijatej námornej iniciatívy FuelEU a ďalších povinností, ktoré môžu vyplývať z revízie mandátu agentúry;
10. trvá na tom, že rozpočet Železničnej agentúry Európskej únie (ERA) musí byť stanovený aspoň v takej výške ako rozpočty ostatných agentúr súvisiacich s dopravou; zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť, aby ERA mala dostatočné prostriedky na to, aby mohla konať ako efektívny orgán, najmä pokiaľ ide o vykonávanie 4. železničného balíka; pripomína úlohu ERA pri dosahovaní trvalého prechodu z cestnej na železničnú dopravu spolu so spoločným podnikom Shift2Rail; okrem toho zdôrazňuje, že financovanie spoločného podniku pre európske železnice sa musí výrazne zvýšiť v súlade so strategickou prioritou Únie, ktorou je prechod na železničnú dopravu; vyzýva na poskytnutie dodatočnej podpory na dokončenie TEN-T, ako aj na realizáciu Európskeho systému riadenia železničnej dopravy (ERTMS) a cezhraničných úsekov;
11. víta dohodu, ktorú 30. decembra 2023 dosiahli členské štáty EÚ, o zrušení kontrol na vnútorných vzdušných a námorných hraniciach s Rumunskom a Bulharskom; naliehavo vyzýva Komisiu, aby zanalyzovala všetky možnosti na ochranu práva rumunských a bulharských občanov na voľný pohyb a zabezpečenie plynulej cestnej dopravy a mobility medzi Rumunskom a Bulharskom a zvyškom Únie s cieľom zaistiť, aby jednotný trh fungoval pre všetkých; vyzýva členské štáty, aby sa dohodli na úplnom uplatňovaní schengenského acquis v Rumunsku a Bulharsku a aby pokročili v

diskuziách s cieľom čo najskôr zrušiť kontroly na pozemných hraniciach;

12. požaduje osobitné finančné prostriedky EÚ na podporu udržateľných foriem cestovného ruchu; vyzýva Komisiu, aby navrhla mechanizmus krízového riadenia s cieľom zabezpečiť, aby bolo odvetvie cestovného ruchu primerane pripravené na budúce krízy; opakuje svoju výzvu na vytvorenie európskej agentúry pre cestovný ruch, ktorá by bola zodpovedná za poskytovanie technickej a administratívnej podpory mikropodnikom a malým a stredným podnikom (MSP) s cieľom zvýšiť ich schopnosť získať prístup k financovaniu a finančným nástrojom EÚ a využívať ich;
13. pripomína nedostatok pracovnej sily v doprave v EÚ; v tejto súvislosti vyzýva na zabezpečenie dostatočnej podpory bezpečnosti a dobrých pracovných podmienok pracovníkov v doprave, ako aj na zaručenie financovania bezpečných a chránených parkovísk pre nákladné vozidlá v celej EÚ;
14. zdôrazňuje, že v roku 2025 by sa mali vyčleniť dostatočné finančné zdroje osobitne pre vidiecke oblasti vo všetkých členských štátoch EÚ, a to s cieľom dokončiť chýbajúce dopravné spojenia a zlepšiť mobilitu vidieckeho obyvateľstva, ako aj rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a hospodárstva.

**PRÍLOHA: SUBJEKTY ALEBO OSOBY,
KTORÉ SPRAVODAJCOVI VÝBORU POŽIADANÉHO O STANOVISKO
POSKYTLI INFORMÁCIE**

Spravodajca na vlastnú zodpovednosť vyhlasuje, že informácie mu neposkytol žiadny subjekt ani osoba, ktoré treba uviesť v tejto prílohe podľa článku 8 prílohy I k rokovaciemu poriadku.